

De zondagschool en de leere

Toen ik zo'n jaar of acht was ging ik voor de eerste keer naar de zondagschool. Een hele gebeurtenis waar naar ik de eerste zondagen weer verlangend uit keek. Ik wil wel eerlijk bekennen, dat later die belangstelling wel wat luwde. Als in het voorjaar en zomer het mooie weer ons naar buiten in de mooie natuur lokte, dan gaf ik er ook wel eens de brui in. Het Psalm of Gezangversje werd al enige dagen van tevoren geleerd, terwijl het later vaak tot op het laatste nippertje werd uitgesteld. Het eerste versje dat ik heb geleerd, dit weet ik nog goed, was,

God enkel licht,

voor Wiens Gezicht,

niets zuiver wordt bevonden,

ziet ons bevlekt,

met schuld bedekt,

misvormd door duizend zonden.

Als de zondagschool begon, werd ons eerst het versje en de tekst overhoord door de helpsters of de helpers, die deden dat om de andere zondag.

Helpsters waren Janna van de Klinke, en Hanna van Kowland, helpers Jan Vuur de Meu en Berend Jan van Oosterhuus.

Eerst een paar versjes zingen onder leiding van Mevrouw Nieuwenhuis. Vaak tweestemmig, de meisjes de eerste, de jongens de tweede stem.

En dan vertelde Mr. Nieuwenhuis een bijbelverhaal, waar wij altijd graag naar luisterden. Ik zag dit alles in mijn verbeelding bij ons gebeuren, op het busken of in de nieuwe kamp of in de Vlesse of grote moat. Met een uurtje waren we weer buiten, op huis aan met de kinderen uit Espelo, en uit de Achterhoek en zelfs kwamen ze nog van de Lurkeershoek. Natuurlijk werd er ook wel eens gevochten of gescholden door de jongens van verschillende buurtschappen. Mr. Nieuwenhuis moest dan tussenbeide moest komen, want er waren wel ondeugende bussels bij.

Het hoogtepunt was altijd het Kerstfeest waar wij ons al dagenlang op verheugden. Als wij dan die prachtig versierde grote kerstboom met de brandende kaarsen in de kerk zagen staan, waren wij vol bewondering. Hoe luisterden wij vol spanning naar het Kerstverhaal van Mr. Nieuwenhuis. Er moesten ook enkelen de Kerstgeschiedenis die we hadden geleerd opzeggen. Daarna volgde de tractatie van chocolademelk, zoveel als we maar lusten. We moesten elk een kopje van huis moesten meebrengen, die dan door de helpsters werd vol geschonken. De chocolademelk werd elk jaar gekookt door Vaders zuster, Dikameuie van Koerselman. Dit deed ze in een grote fornuisplot, want er werd heel wat van opgedronken, want dit kregen we maar zelden. We kregen er ook nog een paar krintenstutjes bij. Ook de kerstboom, zoals er nu in vrijwel in ieder huis een staat hadden we nooit

eerder gezien. Dan kregen we elk nog een sinaasappel, een taaitaipop, en elk een boekje. Het eerste boek dat ik met Kerstfeest heb gekregen was "Jessica's eerste gebed."

Als men elf jaar was kreeg men een bijbelse geschiedenis en met twaalf jaar een bijbel. Ik hoor Mr. Nieuwenhuis aan het eind nog zo zeggen: "Kinderen, de kaarsjes worden kort. Nu gaan we samen nog een lied zingen, we gaan een zegen vragen, en dan gaan we naar huis." Wij vonden het jammer, want de avond was naar onze zin veel te gauw voorbij gegaan.

Het kerstgebeuren maakte een diepe indruk op ons. Wat waren wij blij met alles wat we kregen!

Zodra wij van school waren, moesten wij naar de leere (catechesatie). Wat voelden wij ons dan al groot, dat we daar al bij hoorden. De leere was alleen gedurende de wintermaanden, begon in October en duurde tot Pasen.

De leere werd gehouden in de leerkamer (consistorie). Altijd overdag, dat wisten wij niet anders. Iedereen kreeg hiervoor vrij, ook de meisjes en jongens die als meid en knecht dienden. Want er was toen vrijwel niemand, die na de lagere school verder leerde.

Bij winterdag was er bij de boeren niet zoveel drukte, en mocht er iets bijzonders zijn, bijvoorbeeld met de slacht, of dat de ouders weg moesten, dan bleef men thuis, maar liefst wel met kennisgeving. We moesten vaak ook meteen boodschappen doen in de winkel of bij de smid, of naar de slachter. Dit kon je dan zo mooi erbij doen.

Eerst werden ons altijd de vragen uit het vragenboekje, die we uit het hoofd moesten leren, overhoord. Daaarna moesten we er vaak nog wat bij leren zoals de bijbelboeken, of de Richters. Eerst gingen we met de groep van de kleineren, later met de groteren. Als je achttien jaar was, ging je naar de annemers-leere.

In die tijd was Okkenbroek nog geen zelfstandige gemeente. Toen de tijd van annemen daar was, moesten wij met de hele groep naar Colmschate, naar Ds. van der Flier. Door ons op bijbelse kennis te toetsen gaf hij toestemming om tot de belijdenis te worden toegelaten.

De bevestiging op Palmzondag werd door Ds. Cramer van Raalte verricht, die ook het H. Avondmaal bediende. Toen er nog geen kerk in Okkenbroek was, gingen ze van hier allemaal in Dijkerhoek naar de leere.

Moeder vertelde dat ze met elkaar uit deze streek gingen, vaak een hele koppel. Eerst hadden ze daar Meester (leermeester of evangelist) Hakkert, en later Lammers Meier. Die had, vertelde Moeder, nogal wat had te stellen met die ondeugende jongens, want die doen graag een beetje met elkaar froeselen (stoeien) en dan had hij gezegd, wie nu niet stil kan zijn, gaat de deur uit. Een jongen was te laat gekomen. "Hoe ben je zo laat?" "Ja ik moest eerst het vee verhanteren." En tot een ander: "Hoe ben je zo laat, stond de klok?" "Nee, toe 'k vot ginge hunge e nog wel." Of de jongen aan wie de dominee gevraagd had: "Wie zijn je naasten," hij prompt antwoordde: "Gait Timmers, het Reetmulleke en van Zaanten." Hij bedoelde zijn naaste burens.